



STORTINGET

Innst. 416 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
frå transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 74 L (2022–2023)

Innstilling frå transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringar i taubanelova og tivoli-lova (undersøking av ulykker og hendingar)

Til Stortinget

1. Samandrag

1.1 Hovudinnhaldet i proposisjonen

Samferdselsdepartementet legg med proposisjonen fram forslag til endringar i taubanelova og tivoli-lova som vil gi eit lovgrunnlag for Statens havarikommisjon til å undersøke ulykker og hendingar på desse områda.

Desse endringane vil leggje til rette for at undersøking av ulykker og hendingar på taubane- og tivoliområdet vert forankra i lov på same vis som for transportgreinane og Forsvaret.

Lovframlegget reiser etter departementet sitt syn få prinsipielle spørsmål av noko særleg omfang.

Det er fleire omsyn som ligg bak framlegget om å gje Statens havarikommisjon kompetanse til å undersøke ulykker på taubane- og tivoliområda.

Det vert i proposisjonen lagt til grunn at tenester og innretningar som er regulerte av taubanelova og tivoli-lova, etter sin art kan vere både mangearta og tidvis risikofylte. Dei vert nytta av både barn og vaksne. I periodar kan bruken vere sær omfattande, noko som i seg sjølv kan auke risikoen for uønskte hendingar. Det er difor ei klar forventning i samfunnet om at verksemdene tar vare på sikkerheita til brukarane på ein god måte.

Departementet viser i proposisjonen til at dei òg har merka seg at det er eit ønske frå både tilsynsmyndigheita og undersøkingsmyndigheita om å systematisere arbeidet med undersøkingar av ulykkar og hendingar innanfor både taubane- og tivoliområdet. Ulykkesundersøkingar i regi av Statens havarikommisjon er baserte på lang erfaring, kunnskap og godt innarbeidd metodikk. Det er utstrekt kontakt med aktørane etter ei ulykke eller hending for å sikre at aktørane bidreg til å få eit godt resultat av dei undersøkingane som vert gjorde. Eit velfungerande system for ulykkesundersøkingar er eit viktig bidrag til det ulykkesførebyggjande arbeidet. Samstundes peikar departementet på at eit slikt arbeid krev kontinuerleg innsats og bygging av tillit mellom myndigheiter og aktørar over tid. Undersøking av ulykker i tråd med framlegget vil etter departementet sitt syn kunne gje verdifull læring for vidare førebygging av ulykker og hendingar og dermed bidra til ei kontinuerleg betring av sikkerheita.

Departementet legg i proposisjonen til grunn at det ulykkesførebyggjande sikkerhetsarbeidet skal bidra til å oppnå det overordna omsynet bak lovene om at det i fyrste rekkje skal vere trygt å bruke taubaneanlegg og fornøyingssinnretningar for publikum. Departementet vonar at det samla sikkerheitsnivået vert betre når ein finn fram til dei underliggjande årsakene til ei ulykke eller alvorleg hending, slik at liknande hendingar kan førebyggjast for framtida.

Vidare er tiltak som skal sikre at undersøkingsmyndigheita mottar relevante opplysningar om ei ulykke eller hending som har funne stad, sentralt i arbeidet med å finne fram til dei bakanforliggjande årsakene til ulykka eller hendinga.

I tillegg kjem det fram i proposisjonen at fleire andre europeiske land har tilsvarande institusjonar som

Statens havarikommisjon med oppgaver innan gransking av ulykker på taubaner og kabelbaner, m.a. Frankrike, Portugal, Sveits, Tsjekkia, Italia, Austerrike, Nederland, Sverige og Finland.

2. Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Jone Blikra, Kirsti Leirtrø og Nils Kristen Sandtrøen, frå Høgre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, frå Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen, Geir Inge Lien og leiaren Erling Sande, frå Framstegspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, frå Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og frå Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 74 L (2022–2023) om endringar i taubanelova og tivolilova (undersøking av ulykker og hendingar).

Komiteen viser til at proposisjonen vil gi et lovgrunnlag for Statens havarikommisjon til å undersøke hendelser og ulykker innanfor lovens virkeområde. Endringene vil sørge for at undersøkelser av hendelser og ulykker på taubane- og tivoliområdet forankres i lov tilsvarende som for transportgrenene og Forsvaret.

Komiteen merker seg at bakgrunnen for forslaget er et ønske fra tilsyns- og undersøkelsesmyndigheten om å systematisere arbeidet med undersøkelser av hendelser og ulykker på taubane- og tivoliområdet. Det er vidare slik at flere andre europeiske land har tilsvarende institusjoner som Statens havarikommisjon som gransker ulykker på taubaner og kabelbaner.

Komiteen vil bemerke at virksomhetene på området allerede har en varslings- og rapporteringsplikt til politiet og Statens jernbanetilsyn for ulykker, samt plikt til å etablere et sikkerhetssystem etter gjeldene bestemmelser. Dagens regelverk har imidlertid ikke en egen bestemmelse om undersøkelser av alvorlige hendelser og ulykker.

Komiteen viser til at det i proposisjonen omtales at lovforslaget reiser få prinsipielle spørsmål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil understreke at det er mange barn og voksne som bruker de innretningene og tjenestene som er regulert i taubaneloven og tivoliloven. Mye av bruken er sesongbetont og intensiv, noe som kan øke risikoen for uønskede hendelser.

Flertallet er av den oppfatning at det er uheldig at verken taubaneloven eller tivoliloven inneholder bestemmelser om undersøkelse av ulykker og alvorlige hendelser.

Flertallet vil spesielt fremheve styrkingen av det forebyggende elementet ved den foreslåtte lovendringen. Undersøkelsesmyndigheten skal ha fokus på å finne årsaker til ulykker og hendelser og gjennom det legge til rette for å kunne rette opp og korrigere eventuelle feil, og ikke minst gjennom det arbeidet øke bevisstheten om forebyggende sikkerhetsarbeid.

Flertallet er positive til at det er Statens havarikommisjon som etter lovforslaget skal være undersøkelsesmyndighet. Statens havarikommisjon har allerede lang erfaring med å jobbe sammen med Statens jernbanetilsyn, politiet og Arbeidstilsynet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at virksomhetene som omfattes av regelendringen, i høringen er kritiske til å endre et godt innarbeidet system som fungerer. Det kan fremstå som en unødvendig belastning å måtte forholde seg til enda en ny myndighet på området. Disse medlemmer har vidare merket seg synspunkter fra bedriftene som omfattes av endringene, vedrørende ny undersøkelsesmyndighet og forholdet til tredjepartskontrollører og bransjestandarder samt uklarhet om hva som skal være å regne som en «alvorlig hendelse».

Disse medlemmer legger til grunn at undersøkelsesmyndigheten skal finansieres innenfor gjeldene budsjettammer.

Disse medlemmer viser til at det gjeldende kontrollregelverket er velfungerende og godt innarbeidet. Disse medlemmer viser også til at i høringsrunden er virksomhetene som rammes av lovendringene, kritiske til endringer som savner en praktisk begrunnelse, mens forvaltningen selv mener at undersøkelsesmyndigheten skal utvides. Disse medlemmer mener at proposisjonen fremstår som en byråkratisering med uklare avgrensninger i regelverk og med en manglende avklaring av forholdet til allerede etablert praksis. Det er vidare slik at Statens havarikommisjon uansett kobles på større hendelser eller ulykker uavhengig av regelendringene som nå er foreslått. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at proposisjonen skal avvises.

3. Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemmene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak til lov

om endringer i taubaneloven og tivoliloven (undersøking av ulykker og hendinger)

I

I lov 22. mai 2017 nr. 29 om taubaner vert det gjort følgende endringar:

§ 1 nytt andre punktum skal lyde:

Loven skal legge til rette for en stadig forbedring av sikkerheten og forebygging av taubaneulykker gjennom systematisk, risikobasert sikkerhetsarbeid, herunder undersøkelser av taubaneulykker og taubanehendelser.

§ 4 andre ledd ny bokstav n skal lyde:

n) *undersøkelsesmyndighetens oppgaver og kompetanse, inkludert varsling og rapportering til og fra undersøkelsesmyndigheten, og om samarbeid og utveksling av opplysninger med andre land og internasjonale organisasjoner i den grad det følger av internasjonale avtaler som Norge har inngått.*

§ 9 skal lyde:

§ 9 *Varslingsplikt*

Taubanevirksomheten skal straks varsle politiet og undersøkelsesmyndigheten om taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse.

Undersøkelsesmyndigheten skal varsle tilsynsmyndigheten om taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse.

§ 10 skal lyde:

§ 10 *Rapporteringsplikt*

Taubanevirksomheten skal rapportere opplysninger om taubaneulykker, alvorlige taubanehendelser og taubanehendelser til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten.

Taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser skal rapporteres skriftlig til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten så snart som mulig og senest innen 72 timer. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten i fellesskap.

Taubanehendelser skal rapporteres til tilsynsmyndigheten innen åtte dager. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten.

Rapportering kan skje elektronisk.

§ 11 andre ledd første punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første ledd har i tillegg taushetsplikt om alle opplysninger som er innrapportert etter § 10, og om opplysninger som er fremkommet under forklaring for undersøkelsesmyndigheten etter § 23 f og § 23 k så langt det passer.

I kapittel 3 skal ny § 11 a lyde:

§ 11 a *Taushetsplikt for virksomhetens personell*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for den som driver taubanevirksomhet, har taushetsplikt som nevnt i forvaltningsloven §§ 13 flg. om det de får kjennskap til i forbindelse med undersøkelser og rapportering av ulykker og hendelser etter loven her.

Personer som nevnt i første ledd har i tillegg taushetsplikt om alle opplysninger som er innrapportert etter § 10, og om opplysninger som er fremkommet under forklaring for undersøkelsesmyndigheten etter § 23 f og § 23 k. Dette gjelder ikke dersom tungtveiende offentlige hensyn tilsier at opplysningene bør kunne gis videre, eller opplysningene er nødvendige for å forklare årsaken til en taubaneulykke eller taubanehendelse.

Taushetsplikt som nevnt i annet ledd er ikke til hinder for at opplysningene bringes videre i den grad den som har krav på taushet samtykker, forutsatt at opplysningene har statistisk form eller de er alminnelig tilgjengelig andre steder.

Nytt kapittel 5 A skal lyde:

Kapittel 5 A. Om undersøkelsesmyndigheten

§ 23 a *Undersøkelsesmyndighetens oppgaver og uavhengighet*

Departementet fastsetter hvilket organ som skal være undersøkelsesmyndighet etter denne loven.

Undersøkelsesmyndigheten skal klarlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer, utrede forhold av betydning for å forebygge taubaneulykker og avgi undersøkelsesrapport som nevnt i § 23 m.

Undersøkelsesmyndigheten skal ikke ta stilling til sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar. Undersøkelsen skal foregå uavhengig av annen etterforskning eller undersøkelse som helt eller delvis har slikt formål.

Undersøkelsesmyndigheten skal hvert år offentliggjøre en rapport om de undersøkelser som er gjennomført året før, inkludert sikkerhetstilrådinge og tiltak som er truffet i samsvar med disse.

§ 23 b *Tilsynsmyndighetens oppgaver*

Tilsynsmyndigheten skal vurdere rapportene som undersøkelsesmyndigheten avgir, for å kunne identifisere og iverksette tiltak som kan bedre taubanesikkerheten.

Tilsynsmyndigheten kan gi pålegg om oppfølging av sikkerhetstilrådinge til den som driver taubanevirksomhet etter loven her.

§ 23 c *Undersøkelse av taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser*

Undersøkelsesmyndigheten undersøker taubaneulykker og alvorlige taubanehendelser.

§ 23 d *Iverksetting av undersøkelse og undersøkelsens omfang*

Når undersøkelsesmyndigheten har mottatt varsel om en taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse etter § 9, skal den straks avgjøre om det er behov for å iverksette umiddelbar undersøkelse. Når undersøkelsesmyndigheten mottar rapport etter § 10, skal den uten ugrunnet opphold avgjøre om og når det skal iverksettes undersøkelse.

Undersøkelsesmyndigheten avgjør selv omfanget av undersøkelsen og hvordan den skal gjennomføres. Ved avgjørelsen skal undersøkelsesmyndigheten blant annet ta hensyn til hvilken lærdom undersøkelsen forventes å gi med sikte på å forbedre sikkerheten, ulykkens eller hendelsens alvorlighetsgrad, dens innvirkning på taubanesikkerheten generelt og om den inngår i en serie av ulykker eller hendelser.

Undersøkelsesmyndigheten kan uten hensyn til tidligere avgjørelser beslutte å undersøke forhold ved én eller flere taubaneulykker eller taubanehendelser.

§ 23 e *Forbud mot å fjerne gjenstander mv. samt behov for å gjenopprette drift*

Ingen må fjerne eller røre gjenstander eller spor fra en taubaneulykke uten samtykke fra undersøkelsesmyndigheten og politiet, med mindre det er nødvendig for å redde eller avverge fare for liv eller eiendom eller for å hindre at noe som kan ha betydning for undersøkelsen, ødelegges eller forsvinner.

Undersøkelsesmyndigheten skal avslutte sine undersøkelser på ulykkesstedet så snart som mulig slik at taubanevirksomheten kan bli i stand til å gjenopprette driften.

§ 23 f *Forklaringsplikt til undersøkelsesmyndigheten mv.*

Enhver plikter på forlangende, og uten hensyn til taushetsplikt, å gi undersøkelsesmyndigheten de opplysninger han eller hun sitter inne med om forhold som kan være av betydning for undersøkelsen. Enhver som forklarer seg, har rett til å la seg bistå av advokat eller annen person under forklaringen.

§ 23 g *Tiltak for å fremskaffe opplysninger*

Undersøkelsesmyndigheten har rett til å benytte privat grunn og kan kreve å få undersøke og ta i besittelse relevante gjenstander, dokumenter og andre ting i den utstrekning den trenger det for å kunne utøve sitt verv. Herunder skal undersøkelsesmyndigheten ha rett til

1. å kreve en fullstendig obduksjon av de omkomne og til å få umiddelbar adgang til resultatene av slike undersøkelser eller tester som er tatt, og
2. å kreve legeundersøkelse av alle personer involvert i ulykken eller hendelsen, eller be om at det utføres tester på prøver som er tatt av slike personer, og ha

umiddelbar tilgang til resultatet av slike undersøkelser eller tester.

Om nødvendig kan undersøkelsesmyndigheten kreve bistand fra politiet.

§ 23 h *Bevissikring*

Undersøkelsesmyndigheten kan kreve bevissikring utenfor retts sak etter reglene i tvisteloven § 28-3 tredje ledd og § 28-4. Krav om bevissikring fremmes for den tingrett hvor de som skal avhøres, bor eller oppholder seg eller realbevis skal undersøkes.

§ 23 i *Rettigheter for dem saken angår*

Når undersøkelsesmyndigheten iverksetter undersøkelse, skal den så vidt mulig underrette den som driver den aktuelle taubanevirksomheten, ofrene og deres familie, eiere av skadede ting, produsenter, berørte beredskapstjenester, representanter for personalet og for brukerne, samt andre som saken angår, om dette. Slik underretning skal gis så snart som mulig, og skal opplyse om rettighetene etter annet ledd i paragrafen her og etter § 23 n første ledd.

Innen undersøkelsene avsluttes, skal de som er nevnt i første ledd, gis adgang til å gi opplysninger og fremme sine synspunkter om taubaneulykken eller taubanehendelsen og dens årsaksfaktorer. De skal også underrettes jevnlig om fremdriften av undersøkelsen og gis adgang til å fremme sine synspunkter på undersøkelsen i den grad det er praktisk mulig. Videre bør de også gis adgang til å være til stede under undersøkelsen og ha rett til å gjøre seg kjent med dokumentene, i den utstrekning undersøkelsesmyndigheten finner at dette kan skje uten hinder for undersøkelsen. Tredje punktum gjelder med de begrensninger som følger av taushetsplikten etter § 23 k.

§ 23 j *Bruk av data fra overvåkings- og registreringssystemer*

Undersøkelsesmyndigheten skal ha tilgang til alle data fra overvåkings- og registreringssystemer virksomheten har i forbindelse med driften, men har ikke anledning til å utlevere slikt materiale til andre. Opplysninger fra overvåkings- og registreringssystemer kan likevel utleveres til bruk som bevis i en straffesak eller sivil sak for domstolene etter rettens kjennelse. Retten kan bare godkjenne utlevering etter annet punktum dersom behovet for utlevering i den konkrete saken veier tyngre enn faren for at man ved slik utlevering vanskeliggjør undersøkelsesmyndighetens arbeid med den aktuelle saken eller fremtidige nasjonale eller internasjonale undersøkelser.

§ 23 k *Undersøkellesmyndighetens taushetsplikt*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for undersøkelsesmyndigheten har taushetsplikt etter forvaltningsloven.

Personer som nevnt i første ledd har også taushetsplikt for alle opplysninger undersøkelsesmyndigheten mottar, får utarbeidet eller selv utarbeider som ledd i undersøkelse av en taubaneulykke eller alvorlig taubanehendelse.

Taushetsplikten etter første og annet ledd er likevel ikke til hinder for

1. at opplysninger gjengis i en undersøkellesrapport som nevnt i § 23 m dersom det er nødvendig for å gi en tilstrekkelig redegjørelse for årsakene til en taubaneulykke eller en alvorlig taubanehendelse med det formålet og innenfor de rammene som følger av § 23 a annet og tredje ledd. Rapporten skal ikke gjengi
 - a. opplysninger som avslører identiteten til personer som har avgitt forklaring etter § 23 f,
 - b. opplysninger av særlig følsom eller privat art, herunder detaljerte opplysninger om en persons helse,
 - c. opplysninger som innebærer å ta stilling til noens strafferettslige eller sivilrettslige skyld eller ansvar, eller
 - d. opplysninger som innebærer å ta stilling til om en person tilfredsstiller regelbestemte krav til å inneha en tillatelse som er relevant for undersøkelsen.

Unntakene i bokstav b til d gjelder selv om personen er anonymisert.
2. at opplysninger gis til tilsynsmyndigheten fordi det ellers vil være en vesentlig og nærliggende risiko for tap av liv eller skade på person som følge av at personell med oppgaver som kan påvirke sikkerheten på taubanen, har opptrådt på en måte som tilsier at vedkommende er klart uskikket til å inneha oppgaven
3. at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning undersøkelsesmyndigheten selv og andre som har krav på taushet samtykker
4. at opplysningene deles med andre som arbeider for undersøkelsesmyndigheten med den aktuelle undersøkelsen
5. at opplysningene bringes videre i statistisk form
6. at opplysningene bringes videre når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder
7. at opplysninger gis videre til utenlandsk og internasjonal myndighet og organisasjon når dette følger av internasjonale avtaler Norge har inngått.

Taushetsplikten etter første og annet ledd er heller ikke til hinder for at det offentliggjøres opplysninger i dokumenter som undersøkelsesmyndigheten ikke selv har utarbeidet eller fått utarbeidet. Dette gjelder likevel ikke opplysninger som nevnt i tredje ledd nr. 1 bokstav a til d, opplysninger som er taushetspliktige etter forvaltningsloven § 13, og opplysninger som i utgangspunktet er omfattet av en strengere taushetspliktbestemmelse i særlov enn den som følger av tredje ledd nr. 1 bokstav a til d, eller forvaltningsloven § 13. Opplysningene kan heller ikke offentliggjøres etter første punktum dersom undersøkelsesmyndigheten mener at offentliggjøring kan bli brukt av andre til å vurdere sivilrettslig eller strafferettslig skyld eller ansvar eller dersom undersøkelsesmyndigheten har fått tilgang til dokumentet i tilknytning til forklaring som nevnt i § 23 f, og undersøkelsesmyndigheten anser opplysninger i dokumentet som en del av forklaringen.

§ 23 l *Informasjon til tilsynsmyndigheten*

Undersøkelsesmyndigheten skal fortløpende holde tilsynsmyndigheten underrettet om forhold som avdekkes i løpet av undersøkelsen, og sine egne foreløpige vurderinger av disse, i den grad dette anses nødvendig for taubanesikkerheten.

§ 23 m *Undersøkellesrapport*

Når undersøkelsesmyndigheten har undersøkt en taubaneulykke eller alvorlige taubanehendelser, skal den utarbeide en rapport som redegjør for hendelsesforløpet og inneholder undersøkelsesmyndighetens uttalelse om årsaksforholdene. Rapporten skal opplyse om formålet med undersøkelsen, jf. § 23 a. Rapporten skal også så langt det er formålstjenlig, inneholde undersøkelsesmyndighetens eventuelle tilrådinger om tiltak som bør treffes eller vurderes for å hindre lignende ulykker eller alvorlige hendelser i fremtiden.

Rapporten skal ikke inneholde referanser til enkeltpersoners navn eller adresse. Undersøkelsesmyndighetens avgjørelse etter denne paragrafen kan ikke påklages.

§ 23 n *Behandling av utkast til undersøkellesrapport*

Før undersøkelsesmyndigheten sluttbehandler rapporten, skal et utkast til rapport etter anmodning forelegges for personer som nevnt i § 23 i første ledd, med en rimelig frist for vedkommende til å gi uttalelse, med mindre særlige forhold tilsier at dette ikke gjøres. Tilsynsmyndigheten skal forelegges utkastet til rapport, med rimelig frist til å uttale seg. Plikten til foreleggelse etter første punktum gjelder bare de delene av utkastet til rapport som vedkommende på grunn av sin tilknytning til saken eller undersøkelsen har særlige forutsetninger for å uttale seg om.

Undersøkellesmyndighetens avgjørelse etter denne paragrafen kan ikke påklages.

§ 23 o Unntatt dokumentoffentlighet for utkast til undersøkelsesrapport

Undersøkellesmyndighetens utkast til rapport er ikke offentlig etter offentleglova.

§ 23 p Forbud mot bruk som bevis i straffesak

Opplysninger undersøkelsesmyndigheten mottar etter §§ 10 og 23 f kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak mot den som har gitt opplysningene. Det samme gjelder alle opplysninger som er mottatt med hjemmel i lov om elektronisk kommunikasjon § 2-9.

§ 28 andre ledd skal lyde:

Ved ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for anleggelse av taubane gjelder reglene i lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom og lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom.

I kapittel 6 skal ny § 29 lyde:

§ 29 Forbud mot sanksjoner fra arbeidsgiver

En arbeidstaker som avgir rapport etter § 10 eller forklaring etter § 23 f, skal ikke som følge av dette utsettes for noen form for sanksjoner fra arbeidsgiverens side. Første punktum gjelder ikke tiltak som arbeidsgiveren iverksetter med hovedformål å forbedre arbeidstakerens kvalifikasjoner.

Første ledd gjelder ikke dersom de mottatte opplysningene viser at arbeidstakeren ikke oppfyller helsemessige krav til å inneha sin stilling, eller at arbeidstakeren selv har opptrådt grovt uaktsomt i forbindelse med den rapporterte ulykken eller hendelsen. Første ledd gjelder heller ikke omstendigheter knyttet til arbeidstakeren eller dennes handlinger og unnlaterelser som er blitt kjent på annen måte enn gjennom arbeidstakerens rapportering eller forklaring som nevnt i første ledd.

Noverande §§ 29, 30 og 31 blir §§ 30, 31 og ny 32.

II

I lov 22. mai 2017 nr. 30 om fornøyelsesinnretninger vert det gjort følgjande endringar:

§ 1 nytt andre punktum skal lyde:

Loven skal legge til rette for en stadig forbedring av sikkerheten og forebygging av ulykker gjennom systematisk, risikobasert sikkerhetsarbeid, herunder undersøkelser av ulykker og hendelser.

§ 4 andre ledd bokstav l og ny bokstav m skal lyde:

l. hvem som omfattes av forbudet mot ruspåvirkning og av påbudet om pliktmessig avhold, samt om testing av ruspåvirkning

m. undersøkelsesmyndighetens oppgaver og kompetanse, inkludert varsling og rapportering til og fra undersøkelsesmyndigheten, og om samarbeid og utveksling av opplysninger med andre land og internasjonale organisasjoner i den grad det følger av internasjonale avtaler som Norge har inngått.

§ 9 skal lyde:

§ 9 Varslingsplikt

Virksomheten skal straks varsle politiet og undersøkelsesmyndigheten om ulykke eller alvorlig hendelse.

Undersøkelsesmyndigheten skal varsle tilsynsmyndigheten om ulykke eller alvorlig hendelse.

§ 10 skal lyde:

§ 10 Rapporteringsplikt

Virksomheten skal rapportere opplysninger om ulykker, alvorlige hendelser og hendelser til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten.

Ulykker og alvorlige hendelser skal rapporteres skriftlig til tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten så snart som mulig og senest innen 72 timer. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten og undersøkelsesmyndigheten i fellesskap.

Hendelser skal rapporteres til tilsynsmyndigheten innen åtte dager. Rapportering skal skje på skjema fastsatt av tilsynsmyndigheten.

Rapportering kan skje elektronisk.

§ 11 annet ledd første punktum skal lyde:

Personer som nevnt i første ledd har i tillegg taushetsplikt om alle opplysninger som er innrapportert etter § 10, og om opplysninger som er fremkommet under forklaring for undersøkelsesmyndigheten etter § 23 f og § 23 k så langt det passer.

I kapittel 3 skal ny § 11 a lyde:

§ 11 a Taushetsplikt for virksomhetens personell

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for den som driver virksomhet etter loven her, har taushetsplikt som nevnt i forvaltningsloven §§ 13 flg. om det de får kjennskap til i forbindelse med undersøkelser og rapportering av ulykker og hendelser etter loven her.

Personer som nevnt i første ledd har i tillegg taushetsplikt om alle opplysninger som er innrapportert etter § 10, og om opplysninger som er fremkommet under forklaring for undersøkelsesmyndigheten etter § 23 f og § 23 k. Dette gjelder ikke dersom tungtveiende offentlige hensyn tilsier at opplysningene bør kunne gis videre, eller opplysningene er nødvendige for å forklare årsaken til en ulykke eller hendelse.

Taushetsplikt som nevnt i annet ledd er ikke til hinder for at opplysningene bringes videre i den grad den som har krav på taushet samtykker, forutsatt at opplysningene har statistisk form eller de er alminnelig tilgjengelig andre steder.

Nytt kapittel 5 A skal lyde:

Kapittel 5 A Om undersøkelsesmyndigheten

§ 23 a Undersøkelsesmyndighetens oppgaver og uavhengighet

Departementet fastsetter hvilket organ som skal være undersøkelsesmyndighet etter denne loven.

Undersøkelsesmyndigheten skal klarlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer, utrede forhold av betydning for å forebygge ulykker og avgi undersøkelsesrapport som nevnt i § 23 m.

Undersøkelsesmyndigheten skal ikke ta stilling til sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar. Undersøkelsen skal foregå uavhengig av annen etterforskning eller undersøkelse som helt eller delvis har slikt formål.

Undersøkelsesmyndigheten skal hvert år offentliggjøre en rapport om de undersøkelser som er gjennomført året før, inkludert sikkerhetstilrådinger og tiltak som er truffet i samsvar med disse.

§ 23 b Tilsynsmyndighetens oppgaver

Tilsynsmyndigheten skal vurdere rapportene som undersøkelsesmyndigheten avgir, for å kunne identifisere og iverksette tiltak som kan bedre sikkerheten for fornøyelsesinnretninger.

Tilsynsmyndigheten kan gi pålegg om oppfølging av sikkerhetstilrådinger til den som driver virksomhet etter loven her.

§ 23 c Undersøkelse av ulykker og alvorlige hendelser

Undersøkelsesmyndigheten undersøker ulykker og alvorlige hendelser.

§ 23 d Iverksetting av undersøkelse og undersøkelsens omfang

Når undersøkelsesmyndigheten har mottatt varsel om en ulykke eller alvorlig hendelse etter § 9, skal den straks avgjøre om det er behov for å iverksette umiddelbar undersøkelse. Når undersøkelsesmyndigheten mottar rapport etter § 10, skal den uten ugrunnet opphold avgjøre om og når det skal iverksettes undersøkelse.

Undersøkelsesmyndigheten avgjør selv omfanget av undersøkelsen og hvordan den skal gjennomføres. Ved avgjørelsen skal undersøkelsesmyndigheten blant annet ta hensyn til hvilken lærdom undersøkelsen forventes å gi med sikte på å forbedre sikkerheten, ulykkens eller hendelsens alvorlighetsgrad, dens innvirkning på sikkerheten generelt og om den inngår i en serie av ulykker eller hendelser.

Undersøkelsesmyndigheten kan uten hensyn til tidligere avgjørelser beslutte å undersøke forhold ved én eller flere ulykker eller hendelser.

§ 23 e Forbud mot å fjerne gjenstander mv. samt behov for å gjenopprette drift

Ingen må fjerne eller røre gjenstander eller spor fra ulykken uten samtykke fra undersøkelsesmyndigheten og politiet, med mindre det er nødvendig for å redde eller avverge fare for liv eller eiendom eller for å hindre at noe som kan ha betydning for undersøkelsen, ødelegges eller forsvinner.

Undersøkelsesmyndigheten skal avslutte sine undersøkelser på ulykkesstedet så snart som mulig slik at virksomheten kan bli i stand til å gjenopprette driften.

§ 23 f Forklaringssplikt til undersøkelsesmyndigheten mv.

Enhver plikter på forlangende, og uten hensyn til taushetsplikt, å gi undersøkelsesmyndigheten de opplysninger han eller hun sitter inne med om forhold som kan være av betydning for undersøkelsen. Enhver som forklarer seg, har rett til å la seg bistå av advokat eller annen person under forklaringen.

§ 23 g Tiltak for å fremskaffe opplysninger

Undersøkelsesmyndigheten har rett til å benytte privat grunn og kan kreve å få undersøke og ta i besittelse relevante gjenstander, dokumenter og andre ting i den utstrekning den trenger det for å kunne utøve sitt verv. Herunder skal undersøkelsesmyndigheten ha rett til

1. å kreve en fullstendig obduksjon av de omkomne og til å få umiddelbar adgang til resultatene av slike undersøkelser eller tester av prøver som er tatt, og
2. å kreve legeundersøkelse av alle personer involvert i ulykken eller hendelsen, eller be om at det utføres tester på prøver som er tatt av slike personer, og ha umiddelbar tilgang til resultatet av slike undersøkelser eller tester.

Om nødvendig kan undersøkelsesmyndigheten kreve bistand fra av politiet.

§ 23 h Bevissikring

Undersøkelsesmyndigheten kan kreve bevissikring utenfor rettsak etter reglene i tvisteloven § 28-3 tredje ledd og § 28-4. Krav om bevissikring fremmes for den tingrett hvor de som skal avhøres, bor eller oppholder seg eller realbevis skal undersøkes.

§ 23 i Rettigheter for dem saken angår

Når undersøkelsesmyndigheten iverksetter undersøkelse, skal den så vidt mulig underrette den som driver den aktuelle virksomheten, ofrene og deres familie, eiere av skadede ting, produsenter, berørte beredskapstjenester, representanter for personalet og for brukerne, samt andre som saken angår, om dette. Slik underretning skal gis så snart som mulig, og skal opplyse om rettighetene etter annet ledd i paragrafen her og etter § 23 n første ledd.

Innen undersøkelsene avsluttes, skal de som er nevnt i første ledd, gis adgang til å gi opplysninger og fremme sine synspunkter om ulykken eller hendelsen og dens årsaksfaktorer. De skal også underrettes jevnlig om fremdriften av undersøkelsen og gis adgang til å fremme sine synspunkter på undersøkelsen i den grad det er praktisk mulig. Videre bør de også gis adgang til å være til stede under undersøkelsen og ha rett til å gjøre seg kjent med dokumentene, i den utstrekning undersøkelsesmyndigheten finner at dette kan skje uten hinder for undersøkelsen. Tredje punktum gjelder med de begrensninger som følger av taushetsplikten etter § 23 k.

§ 23 j *Bruk av data fra overvåkings- og registrerings-systemer*

Undersøkelsesmyndigheten skal ha tilgang til alle data fra overvåkings- og registreringssystemer virksomheten har i forbindelse med driften, men har ikke anledning til å utlevere slikt materiale til andre. Opplysninger fra overvåkings- og registreringssystemer kan likevel utleveres til bruk som bevis i en straffesak eller sivil sak for domstolene etter rettens kjennelse. Retten kan bare godkjenne utlevering etter annet punktum dersom behovet for utlevering i den konkrete saken veier tyngre enn faren for at man ved slik utlevering vanskeliggjør undersøkelsesmyndighetens arbeid med den aktuelle saken eller fremtidige nasjonale eller internasjonale undersøkelser.

§ 23 k *Undersøkelsesmyndighetens taushetsplikt*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for undersøkelsesmyndigheten har taushetsplikt etter forvaltningsloven.

Personer som nevnt i første ledd har også taushetsplikt for alle opplysninger undersøkelsesmyndigheten mottar, får utarbeidet eller selv utarbeider som ledd i undersøkelse av en ulykke eller alvorlig hendelse.

Taushetsplikten etter første og annet ledd er likevel ikke til hinder for

1. at opplysninger gjengis i en undersøkelsesrapport som nevnt i § 23 m dersom det er nødvendig for å gi en tilstrekkelig redegjørelse for årsakene til en ulykke eller en alvorlig hendelse med det formålet og innenfor de rammene som følger av § 23 a annet og tredje ledd. Rapporten skal ikke gjengi
 - a. opplysninger som avslører identiteten til personer som har avgitt forklaring etter § 23 f,
 - b. opplysninger av særlig følsom eller privat art, herunder detaljerte opplysninger om en persons helse,
 - c. opplysninger som innebærer å ta stilling til noens strafferettslige eller sivilrettslige skyld eller ansvar, eller
 - d. opplysninger som innebærer å ta stilling til om en person tilfredsstiller regelbestemte krav til å

inneha en tillatelse som er relevant for undersøkelsen.

Unntakene i bokstav b til d gjelder selv om personen er anonymisert.

2. at opplysninger gis til tilsynsmyndigheten fordi det ellers vil være en vesentlig og nærliggende risiko for tap av liv eller skade på person som følge av at personell med oppgaver som kan påvirke sikkerheten for fornøyelsesinnretningen, har opptrådt på en måte som tilsier at vedkommende er klart uskikket til å inneha oppgaven
3. at opplysninger gjøres kjent for dem som de direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning undersøkelsesmyndigheten selv og andre som har krav på taushet samtykker
4. at opplysningene deles med andre som arbeider for undersøkelsesmyndigheten med den aktuelle undersøkelsen
5. at opplysningene bringes videre i statistisk form
6. at opplysningene bringes videre når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder
7. at opplysninger gis videre til utenlandsk og internasjonal myndighet og organisasjon når dette følger av internasjonale avtaler Norge har inngått.

Taushetsplikten etter første og annet ledd er heller ikke til hinder for at det offentliggjøres opplysninger i dokumenter som undersøkelsesmyndigheten ikke selv har utarbeidet eller fått utarbeidet. Dette gjelder likevel ikke opplysninger som nevnt i tredje ledd nr. 1 bokstav a til d, opplysninger som er taushetspliktige etter forvaltningsloven § 13, og opplysninger som i utgangspunktet er omfattet av en strengere taushetspliktbestemmelse i særlov enn den som følger av tredje ledd nr. 1 bokstav a til d, eller forvaltningsloven § 13. Opplysningene kan heller ikke offentliggjøres etter første punktum dersom undersøkelsesmyndigheten mener at offentliggjøring kan bli brukt av andre til å vurdere sivilrettslig eller strafferettslig skyld eller ansvar eller dersom undersøkelsesmyndigheten har fått tilgang til dokumentet i tilknytning til forklaring som nevnt i § 23 f, og undersøkelsesmyndigheten anser opplysninger i dokumentet som en del av forklaringen.

§ 23 l *Informasjon til tilsynsmyndigheten*

Undersøkelsesmyndigheten skal fortløpende holde tilsynsmyndigheten underrettet om forhold som avdekkes i løpet av undersøkelsen, og sine egne foreløpige vurderinger av disse, i den grad dette anses nødvendig for sikkerheten for fornøyelsesinnretningen.

§ 23 m *Undersøkelsesrapport*

Når undersøkelsesmyndigheten har undersøkt en ulykke eller alvorlige hendelser, skal den utarbeide en

rapport som redegjør for hendelsesforløpet og inneholder undersøkelsesmyndighetens uttalelse om årsaksforholdene. Rapporten skal opplyse om formålet med undersøkelsen, jf. § 23 a. Rapporten skal også så langt det er formålstjenlig, inneholde undersøkelsesmyndighetens eventuelle tilrådinger om tiltak som bør treffes eller vurderes for å hindre lignende ulykker eller alvorlige hendelser i fremtiden.

Rapporten skal ikke inneholde referanser til enkeltpersoners navn eller adresse. Undersøkelsesmyndighetens avgjørelse etter denne paragrafen kan ikke påklages.

§ 23 n *Behandling av utkast til undersøkelserapport*

Før undersøkelsesmyndigheten sluttbehandler rapporten, skal et utkast til rapport etter anmodning forelegges for personer som nevnt i § 23 i første ledd, med en rimelig frist for vedkommende til å gi uttalelse, med mindre særlige forhold tilsier at dette ikke gjøres. Tilsynsmyndigheten skal forelegges utkastet til rapport, med rimelig frist til å uttale seg. Plikten til foreleggelse etter første punktum gjelder bare de delene av utkastet til rapport som vedkommende på grunn av sin tilknytning til saken eller undersøkelsen har særlige forutsetninger for å uttale seg om.

Undersøkelsesmyndighetens avgjørelse etter denne paragrafen kan ikke påklages.

§ 23 o *Unntatt dokumentoffentlighet for utkast til undersøkelserapport*

Undersøkelsesmyndighetens utkast til rapport er ikke offentlig etter offentliglova.

§ 23 p *Forbud mot bruk som bevis i straffesak*

Opplysninger undersøkelsesmyndigheten mottar etter §§ 10 og 23 f kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak mot den som har gitt opplysningene. Det samme gjelder alle opplysninger som er mottatt med hjemmel i lov om elektronisk kommunikasjon § 2-9.

I kapittel 6 skal ny § 25 lyde:

§ 25 *Forbud mot sanksjoner fra arbeidsgiver*

En arbeidstaker som avgir rapport etter § 10 eller forklaring etter § 23 f, skal ikke som følge av dette utsettes for noen form for sanksjoner fra arbeidsgiverens side. Første punktum gjelder ikke tiltak som arbeidsgiveren iverksetter med hovedformål å forbedre arbeidstakerens kvalifikasjoner.

Første ledd gjelder ikke dersom de mottatte opplysningene viser at arbeidstakeren ikke oppfyller helsemessige krav til å inneha sin stilling, eller at arbeidstakeren selv har opptrådt grovt uaktsomt i forbindelse med den rapporterte ulykken eller hendelsen. Første ledd gjelder heller ikke omstendigheter knyttet til arbeidstakeren eller dennes handlinger og unnlaterelser som er blitt kjent på annen måte enn gjennom arbeidstakerens rapportering eller forklaring som nevnt i første ledd.

Noverande §§ 25, 26 og 27 blir §§ 26, 27 og ny § 28.

III

Lova tek til å gjelde frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enskilde føresegnene til ulik tid.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 23. mai 2023

Erling Sande

leiar

Frank Edvard Sve

ordførar

